

PRÁCE S ATLASEM

Celkem 40 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby, pravítko, Školní atlas světa (Kartografie Praha, a. s.)

1

6 bodů

Za využití různých tematických map poznej státy, které odpovídají následujícím popisům.

Tento africký stát je známý svými rozsáhlými pouštěmi, přičemž jedna z nich zabírá většinu jeho území. Současně se při pobřeží moře pěstují olivovníky, vinná réva, pšenice a chovají se zde ovce.

.....
Tento stát, ležící na Arabském poloostrově, patří mezi největší světové producenty ropy a těžba ropy činí něco přes 11 mil. barelů za den (1 barel ropy je 159 litrů).

.....
Tento stát v Jižní Americe je největším světovým vývozcem mědi a současně se zde těží i železo, stříbro a zlato.

.....
Tento stát v Asii zabírá znázorněnou část pouště Gobi a současně převážnou část území tvoří občasné pastviny.

.....
Tento stát na Pyrenejském poloostrově má záporný přirozený přírůstek obyvatel a ženy mají střední délku života vyšší než 80 let.

.....
Tento stát je známý pohořím Karpaty, které pokrývají velkou část jeho území, nicméně v jižní a jihovýchodní části země nalezneme nížiny se stepí a lesostepí.

2

5 bodů

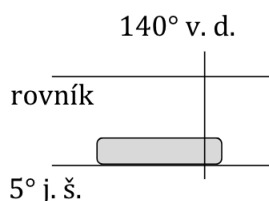
Rozhodni, zda jsou následující tvrzení pravdivá (ANO), či nepravdivá (NE). Za nesprávnou odpověď se body odečítají. Minimální počet bodů za úlohu je 0. Nelze jít do mínusu.

a.	Jezero Vänern leží jižněji než jezero Ontario.	ANO / NE
b.	Núbijská poušť se nachází jihozápadně od pouště Gobi.	ANO / NE
c.	Mezi Žlutým mořem a Rudým mořem je rozdíl více než 60° zeměpisné délky.	ANO / NE
d.	Hlavní město Zambie leží blíže k obratníku Kozoroha než hlavní město Uruguaye.	ANO / NE
e.	Řeka Okavango protéká více státy než řeka Niger.	ANO / NE

3

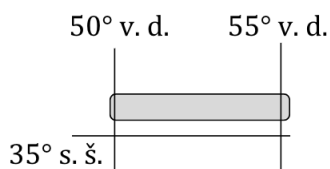
6 bodů

Zjisti názvy pohoří zakreslených v zeměpisné síti a napiš název nejvyššího vrcholu.

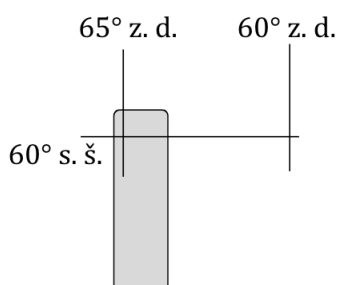
Pohoří:

Nejvyšší vrchol:

Pohoří:

Nejvyšší vrchol:

Pohoří:

Nejvyšší vrchol:

4

19 bodů celkem

Paní Alena Malíková je velkou milovnicí zvířat. Sestavila si tedy seznam zoologických zahrad, které by chtěla v budoucnu navštívit. Jedná se o seznam zoologických zahrad, které jsou rozmístěné po celém světě.

Berlin Zoo	Berlín	Německo
Zoo Praha	Praha	Česko
National Zoological Gardens of South Africa	Pretoria	Jihoafrická republika
San Diego Zoo	San Diego	Spojené státy americké
Schönbrunner Zoo	Vídeň	Rakousko
Singapore Zoo	Singapur	Singapur
Taronga and Western Plains	Sydney	Austrálie
Toronto Zoo	Toronto	Kanada
Ueno Zoological Gardens	Tokio	Japonsko
Basel Zoo	Basilej	Švýcarsko

a)

6 bodů

Zakroužkuj správnou odpověď na následující otázky. Pozorně si čti zadání, ve kterém je napsáno kolik měst máš označit.

Která zoologická zahrada je nejbližší nultému poledníku?

Berlín – Vídeň – Basilej – Praha – Toronto.

Ve které zoologické zahradě bude Alena nejbližší obratníku Kozoroha?

San Diego – Vídeň – Basilej – Sydney – Pretoria.

Ve kterých dvou zoologických zahradách je roční úhrn srážek přes 2000 mm?

Berlín – Tokio – Sydney – Pretoria – Singapur.

Které dvě zoologické zahrady z nabídky se nachází v zemi, která není členem OECD?

San Diego – Pretoria – Basilej – Singapur – Toronto.

b)

6 bodů

Paní Alena Malíková odlétá z Prahy, aby navštívila zoologickou zahradu **Ueno Zoological Gardens**. Její cesta zahrnuje přestup v Dubaji, kde plánuje strávit čas v odpočinkové zóně na letišti. Její let z Prahy odlétá v úterý v **08:30 místního času**. Let do Dubaje trvá **5 hodin a 50 minut**. Na letišti v Dubaji má paní Alena **3 hodiny a 15 minut** na přestup. Poté letí do cílové destinace, což trvá **9 hodin a 30 minut**. Po příletu na letiště jí cesta vlakem do zoologické zahrady zabere dalších **1 hodinu a 15 minut**. **Odpověz na následující otázky.** Za nesprávné odpovědi se body strhávají.

1. V kolik hodin místního času dorazí paní Alena do Ueno Zoological Gardens?

- a) 11:40
- b) 12:05
- c) 12:20
- d) 13:05

2. Který den dorazí paní Alena do zoologické zahrady?

- a) úterý
- b) středa
- c) čtvrtek
- d) pátek

3. V kolik hodin by si musela její kamarádka v Česku zapnout telefon, aby mohla přijmout videohovor od paní Aleny z Ueno Zoological Gardens, pokud by Alena volala hned po příjezdu?

- a) 02:15
- b) 03:20
- c) 04:20
- d) 05:15

c)

7 bodů

Doplň text na letáčku, který si paní Alena četla na letišti o své cílové destinaci.

Asie je obklopena několika významnými moři, která mají zásadní vliv na klima, obchod a ekosystémy v regionu. Jedním z nich je, které leží mezi Japonskem a Korejským poloostrovem a je známé svou bohatou mořskou faunou a rybolovem. Japonsko je z druhé strany ostrova omýváno teplým proudem a studeným proudem Jedním z důsledků polohy Japonska je úhrn srážek. Na většině území je průměrné roční množství srážek v rozmezí mezi až mm. Díky těmto podmínkám je možné na nejsevernějším ostrovu Japonska, s názvem, pěstovat I přes pěstování několika zemědělských plodin je ale podíl zemědělství na tvorbě HDP v Japonsku menší než 5 %.

5

4 body

Pomocí atlasu identifikuj geografický pojem, který do řádku logicky nepatří, a vyber správné zdůvodnění toho, proč jsi tento pojem z otázky vybral/a.

Madagaskar – Island – Grónsko – Kuba – Jamajka

Území:

- a) Je nejmenším ostrovem na světě.
- b) Je jako jediný ostrovním státem.
- c) Není nezávislý stát.
- d) Jako jediný se nachází v Karibiku.

Brisbane – Sydney – Adelaide – Melbourne – Perth

Město:

- a) Nachází se jako jediné město u pobřeží.
- b) Má jako jediné město víc než 1 000 000 obyvatel.
- c) Je hlavním městem Austrálie.
- d) Nachází se na západním pobřeží Austrálie.

TEST ZNALOSTÍ

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: psací potřeby

1

8,5 bodů

Doplň chybějící slova z nabídky tak, aby jednotlivé věty o přírodních katastrofách byly fakticky správně.

magma, litosférické desky, Tichý, San Andreas, epicentrum, magnitudo, Richteroва stupnice, hypocentrum, seismické, horké skvrny, Havaj, Ohnivý kruh, tsunami, láva, pyroklastika, zemětřesení, vulkanismus

..... vznikají, když se v zemské kůře nahromadí obrovské množství energie, které se náhle uvolní. Nejčastěji k tomu dochází podél, které se pohybují, narážejí do sebe nebo se o sebe třou. Toto uvolnění energie se šíří ve formě vln, které mohou způsobit otřesy půdy. V místech kontaktu desek se vytváří v zemské kůře zlomy, patří mezi ně například zlom v Kalifornii. Místo, kde zemětřesení vzniká, se nazývá, zatímco bod na povrchu Země přímo nad ním, kde jsou otřesy nejsilnější, je označován jako K měření síly zemětřesení se používá, která hodnotí množství uvolněné energie neboli Velmi silná zemětřesení, obzvláště ta pod mořským dnem, mohou vyvolat, které mají mnohdy katastrofální následky na pobřeží.

..... je proces spojený s činností sopek, které vznikají tam, kde stoupá z hlubin Země k povrchu, kde chladne a mění se v Sopky ovšem vyvrhují i množství pevných částic různých rozměrů, tzv. Nejčastěji se sopky tvoří na hranicích tektonických desek. K vulkanické činnosti však může dojít i v oblastech mimo tyto hranice, a to nad takzvanými - místy, kde je zemský plášť mimořádně horký. Příkladem jednoho takového místa je souostroví, patřící k území USA. Oblast výskytu nejvíce vulkanických jevů na světě se nazývá Tato oblast kopíruje rozhraní tektonických desek v oceánu.

2

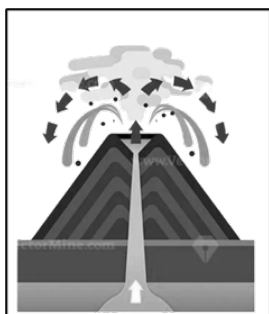
4,5 bodů

Ke každému typu sopky přiřaď popis, schématický obrázek a příklad sopky.

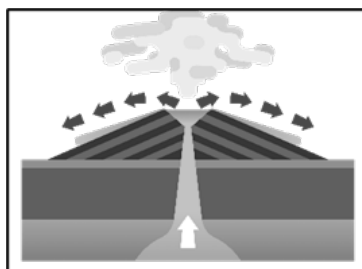
Typ sopky	Schématický obrázek	Popis	Příklad ze světa
Stratovulkán			
Štítová sopka			
Sypaný kužel			

Schématický obrázek:

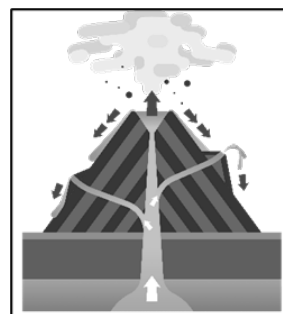
1)

2)

3)

Popis:

A) Tyto sopky mohou díky svým dlouho probíhajícím výlevným erupcím tvořit opravdu rozsáhlé útvary. Sopky tohoto typu často vznikají na horkých skvrnách neboli hotspotech nebo v riftových zónách.

B) Sopečný kužel je tvořen mnoha vrstvami ztuhlé lávy a pyroklastických hornin. Tyto vrstvy jsou způsobené typickým střídáním explozivních a výlevných erupcí. Sopky tohoto typu se často nachází v zónách tzv. subdukce, kde se jedna litosférická deska podsouvá pod druhou.

C) Kužel této sopky vzniká nad místem, kde se na povrch dostává magma při explozivní erupci, nejčastěji tzv. strombolského typu. Kužel této sopky má často symetrický tvar. Tyto sopky se obvykle nacházejí na svazích větších sopek jako tzv. parazitické kužely.

Příklad ze světa:

a) Mauna Loa

b) Popocatepetl

c) Parícutín

3

6 bodů

Území USA je známo pro velké množství národních parků. K popisům národních parků přiřaď správné názvy z přiložené nabídky. Pozor, v nabídce jsou některé parky, které nebudou využity.

NP Yellowstone – NP Bryce Canyon – NP Glacier – NP Grand Canyon – NP Everglades –
NP Yosemite – NP Sequoia – NP Great Smoky Mountains – NP Volcanoes – NP Denali

Národní park nacházející se na západě USA ve státě Arizona je známý především pro obrovské údolí řeky Colorado, podle kterého je i pojmenován.

Odpověď:

Národní park se nachází ve státě Montana. Nalezneme zde rozsáhlá ledovcová území a tvary vzniklé činností ledovce. V posledních letech trpí výrazným ústupem ledovců.

Odpověď:

Národní park se nachází ve státě Florida. Je spojen s typickými mokřady a řadou jezírek, které jsou domovem aligátora amerického.

Odpověď:

Národní park nalezneme na území Kalifornie. Své jméno získal po obrovských stromech, které jsou zároveň hlavním předmětem ochrany v tomto území.

Odpověď:

Pro tento národní park na Havaji je typická vulkanická činnost. Nalezneme zde řadu činných sopek, lávové proudy a další útvary. Jednou z nejznámějších sopek je Mauna Kea.

Odpověď:

Národní park je nejstarším národním parkem světa, vyhlášen byl roku 1872. Nalezneme zde řadu gejzírů, bahenních sopek a typické žlutě zbarvené horniny. Celý park se rozprostírá v kaldeře vyhaslého vulkánu.

Odpověď:

4

4 body celkem

USA jsou známé také tím, že se zde nachází jedny z největších měst světa a právě těmi se budeme zabývat v následující úloze.

a)

1 bod

Doplň chybějící pojem v následujícím tvrzení:

Seskupení několika velkých měst tvořící rozsáhlé pásy urbanizovaného území se nazývají

.....

Příklady těchto nejznámějších seskupení nalezneme na území USA. Patří sem tzv. BosWash, SanSan a ChiPitts.

b)

3 body

V uvedených řadách jsou vždy města, která do daných seskupení nepatří. Označ právě dvě města, která do řady nepatří.

1. BosWash

Boston – Filadelfie – Washington D.C. – Detroit – New York – Miami

2. ChiPitts

Chicago – Pittsburgh – Detroit – Indianapolis – Seattle – Dallas

3. SanSan

San Diego – Los Angeles – San Marino – San Francisco – Atlanta

5

3 body

Nyní se podíváme na faktory, které mají vliv na ekologickou stopu v konkrétních státech, africký kontinent se vyznačuje pestrými kulturní strukturou. Rozhodni o pravdivosti následujících tvrzení týkajících se obyvatelstva a osídlení Afriky.

- a) V Africe nalezneme nejvyšší počet států ze všech kontinentů světa. PRAVDA / NEPRAVDA
- b) Politika apartheidu (rasová segregace) je typická pro území Nigérie. PRAVDA / NEPRAVDA
- c) Nejhorší socioekonomické podmínky panují v oblasti Sahelu, která se nachází severně od pouště Sahara. PRAVDA / NEPRAVDA
- d) Úředním jazykem JAR je francouzština, jakožto pozůstatek z dob kolonizace. PRAVDA / NEPRAVDA
- e) Jedinými státy, které nebyly v minulosti evropskými koloniemi, jsou Etiopie a Libérie. PRAVDA / NEPRAVDA
- f) Na území Afriky se nacházíme jeden ze sedmi divů světa. PRAVDA / NEPRAVDA

5

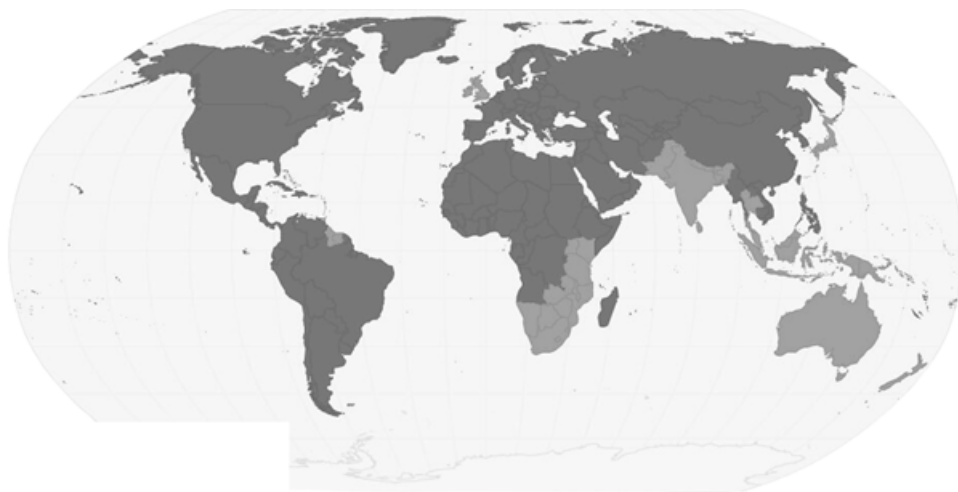
4 body

Vyber správný popis toho, co následující mapy zachycují.

I) Mapa zobrazuje:

- a) poloha dnešních států zobrazených na prakontinentu Pangea
- b) poloha dnešních států zobrazených na prakontinentu Laurasie
- c) poloha dnešních států zobrazených na prakontinentu Gondwana
- d) poloha dnešních států zobrazených na prakontinentu Tethys

II) Mapa zobrazuje:

- a) rozdělení světa dle metrického a imperiálního jednotkového systému
- b) území bývalých britských kolonií
- c) rozdělení světa na státy, ve kterých se řídí vpravo, nebo vlevo
- d) rozdělení světa dle převahy ženské populace nad mužskou

III) Anamorfovaná mapa zobrazuje

- a) počet obyvatel ve státech světa
- b) spotřeba elektrické energie ve světě
- c) zásoby nerostných surovin
- d) míra znečištění povrchových vod

IV) Anamorfovaná mapa zobrazuje:

- a) skutečná velikost makroregionů světa
- b) HDP (hrubý domácí produkt) makroregionů světa
- c) HDI (Human Development Index = index lidského rozvoje) makroregionů světa
- d) hustota zalidnění makroregionů světa

PRAKTICKÁ ČÁST

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: papír na psaní, psací potřeby, kalkulačka

Úvodní text

Pokud se na jednom turisticky významném místě v určitém okamžiku vyskytuje příliš mnoho lidí, tak se bavíme o overturismu. Neexistuje konkrétní číslo povolených návštěvníků pro určité místo. O tom, jestli a jak návštěvnost stoupá, rozhoduje souhrn ekonomických, sociálních a environmentálních faktorů. Hlavní problém overturismu je negativní dopad na místní obyvatele i samotné turisty. Dále má pak přeplněnost míst negativní dopady na životní prostředí.

Korálové útesy, Velký bariérový útes a zátoka Maya Bay v Thajsku, kterou proslavil film Pláž, jsou poškozovány šnorchlujícími návštěvníky, stejně tak kotvením turistických lodí. Přetížení vede k dlouhým frontám, nutnosti rezervací předem a vyšším cenám, což snižuje zážitek z cestování. Obyvatelé turisticky atraktivních míst protestují proti přeplněnosti, a tak jsou zaváděna různá opatření. Barcelona zvyšuje turistickou daň, Benátky zavádějí městské poplatky a staví turnikety, v Amsterdamu zakazují přístup výletním lodím. V Maasai Mara (Keňa) zavedl guvernér pokuty na místě za jízdu mimo povolené trasy a plánuje dvojnásobně zvýšit poplatky za vstup do parku v hlavní sezóně.

Světová organizace cestovního ruchu OSN (UNWTO) předpokládá, že do roku 2030 vzroste počet turistů na 1,8 miliardy, což vyvolá tlak na oblíbené lokality a větší odpor místních. Již nyní se místní obyvatelé potýkají s lokálními problémy. Vystěhovávají nájemce, aby mohli zřídit prázdninové pronájmy (například ubytování přes platformu Airbnb). Řešení zahrnuje podporu mimosezónního cestování, udržitelných forem turismu, regulaci počtu návštěvníků a přesměrování turistů na méně frekventovaná místa.

Existuje i pojem „underturismus“, což je pojem používaný pro méně navštěvované destinace, zvláště po pandemii covidu-19. Ekonomické, sociální a environmentální výhody turismu mají dopady i na tyto destinace, což je udržitelnější a mají z toho příjemnější zážitek místní i návštěvníci.

Zdroj: National Geographic (upraveno autory)

1

celkem 7 bodů

a)

4 body

Na základě úvodního textu vyber správnou odpověď.

I. Vyber nejvhodnější synonymum k pojmu overturismus.

- A) vysoká hustota zalidnění
- B) masový cestovní ruch
- C) turismus
- D) skupinové cestování

II. Následující obrázky souvisí s textem. O co se může jednat?

Zdroj obázku: The Daily Mail, 2020

Zdroj obrázku: Il Globo, 2017;

- A) masa turistů na návštěvě v Barceloně
- B) protesty proti overturismu v USA
- C) underturismus v Itálii
- D) protesty proti overturismu v Benátkách

III. Co proslavil film Pláž?

- A) Velký korálový útes
- B) Benátky
- C) zátoku Maya Bay
- D) šnorchlující návštěvníky

IV. S čím se potýkají místní obyvatelé v lokalitách zasažených overturismem?

- A) velké fronty
- B) vystěhovávaní z bytů
- C) finanční problémy
- D) nedostatek turistů

b)

1 bod

Podtrhni v úvodním textu opatření zavedené jedním z měst jako boj proti overturismu, které vidíš na obrázku.

Zdroj: Seznam Zprávy, 2021

c)

2 body

Spoj pojmy a vytvoř tak dvojice: lokalita a opatření v dané lokalitě v rámci boje proti overturismu. Pracuj s úvodním textem.

Barcelona	☐	☐	Pokuty za jízdu mimo povolené trasy
Benátky	☐	☐	Městské poplatky a turnikety ke vstupu
Amsterdam	☐	☐	Zákaz výletních lodí
Maasai Mara	☐	☐	Zvýšení turistické daně

2

celkem 14,5 bodů

S overturismem se často setkáme v lokalitách, kde jsou památky UNESCO. Následující část bude zaměřena právě na toto téma. Památky UNESCO mohou být jak kulturní, tak přírodní. Některé z nich jsou smíšené. Mezi smíšené památky patří například australská posvátná hora Uluru (Ayers Rock). Jedná se o jedinečný pískovcový monolit, který má také náboženský význam pro domorodce. V Česku žádná smíšená památka není, ale máme jak památky kulturní, tak i jednu památku přírodní.

a)

1 bod

Jak se jmenuje jediná přírodní památka UNESCO v Česku? Náповědou ti může být tato přesmyčka: SORJESHORIKÉZK UNČYBI

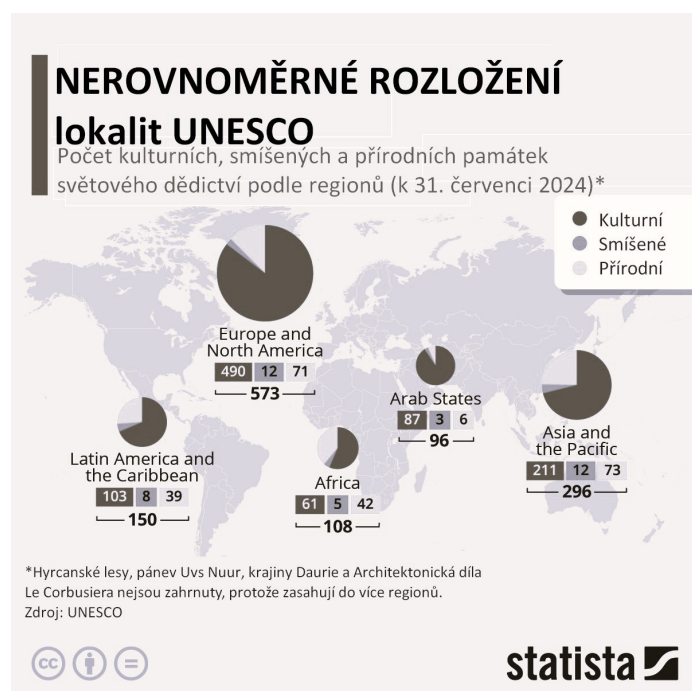
Název přírodní památky:

b)

5 bodů

Na mapě vidíš rozdělení památek na památky kulturní, přírodní a smíšené podle regionů světa. Toto dělení světa je podle UNESCO.

Přiřaď tvrzení o rozdělení památek UNESCO v tomto regionu k danému regionu.

A: Tento region má přibližně čtvrtinu památek přírodních, ale nemá jich nejvíce.

B: Tento region má přibližně polovinu všech památek UNESCO na světě, ale nemá nejvyšší počet přírodních památek.

C: Součet všech památek v tomto regionu je nižší než počet kulturních památek v Latinské Americe a Karibiku.

D: Kulturní památky v tomto regionu tvoří 7/10 všech památek tohoto regionu, ale nejedná se o nejvyšší počet ze všech regionů.

E: Tento region má největší podíl přírodních památek, ale nemá nejmenší počet smíšených památek.

Zdroj obrázku: Statista.com, 2024

Evropa a Severní Amerika
(Europe and North America)

Latinská Amerika a Karibik
(Latin America and the Caribbean)

Afrika
(Africa)

Arabské státy
(Arab States)

c)

3,5 bodů

V následující tabulce jsou údaje o počtu památek UNESCO ve vybraných státech Evropy a rozloha státu. **Seřaď státy podle koncentrace (hustoty) památek UNESCO ve vybraných státech Evropy od největší koncentrace po nejmenší.** Koncentrací památek je myšlen poměr mezi počtem památek v daném státě a rozlohou státu.

Stát	Počet památek	Rozloha v tisících kilometrů
Česko	17	79
Francie	53	552
Irsko	2	70
Itálie	60	301
Norsko	8	385
Polsko	17	313
Slovensko	8	49

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

d)

5 bodů

Dále můžeme památky dělit na památky hmotné a nehmotné. **Doplň nehmotnou památku z nabídky k dané definici.** Některé pojmy jsou navíc a nebudeš je doplňovat.

verbuňk, masopustní průvody s maskami, sokolnictví, jízda králů, loutkářství, modrotisk, ruční výroba vánočních ozdob z foukaných skleněných perel, vorařství, ruční výroba skla

..... je technika barvení textilií přírodním indigem spojená zejména se Strážnicí a Olešnicí na Moravě.

..... je tradice spojená se stavbou plavidel a jejich plavením po řekách. Tato tradice je také spojená s Polskem, Lotyšskem či Německem.

..... je mužský lidový tanec ze Slovácka skočného charakteru.

..... je tradiční forma umění u nás i na Slovensku za pomoci dřevěných marionet.

..... je lidová slavnost s obřadním průvodem ze Slovácka a Hané většinou spojená s křesťanským svátkem letnic.

3

celkem 8,5 bodů

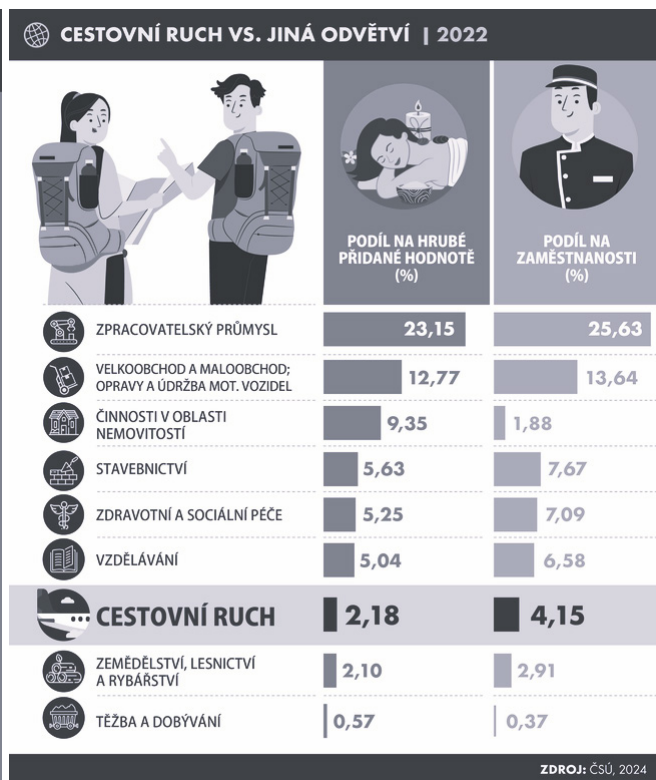
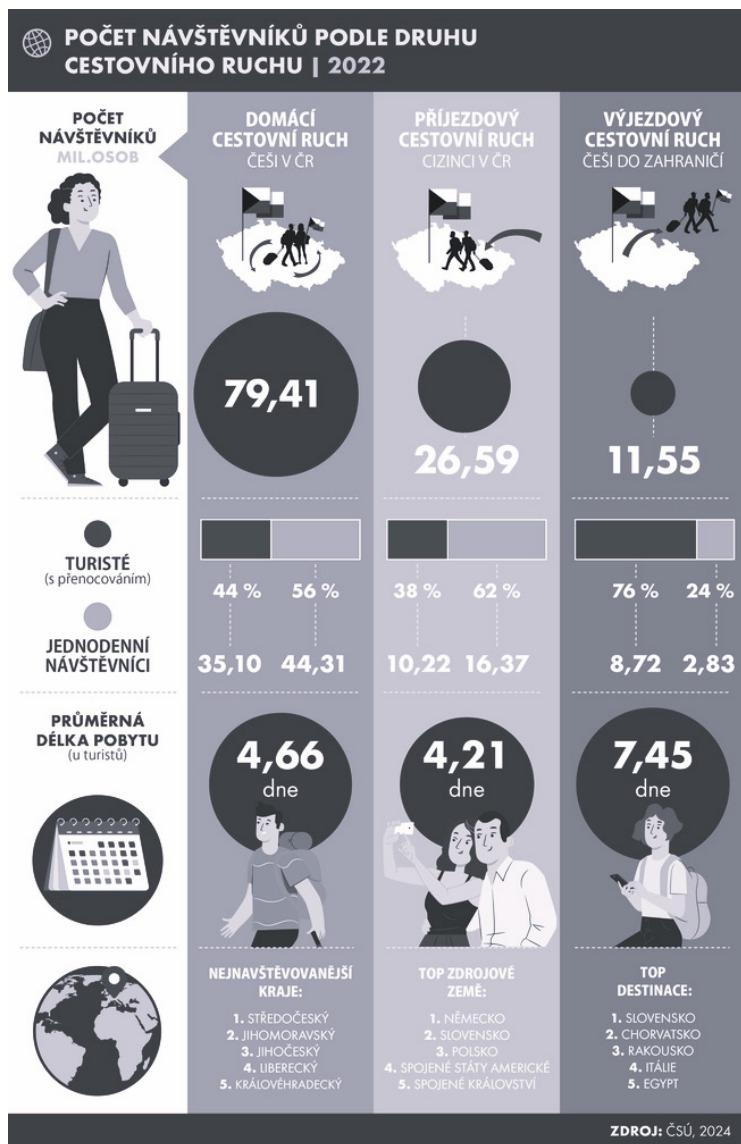
a)

3,5 bodů

Prostuduj si přiloženou infografiku. Na základě informací z infografiky rozhodni o pravdivosti tvrzení.

Pro pochopení infografiky se ti může hodit definice turisty a jednodenního návštěvníka.

Jednodenní návštěvník se účastní cestovního ruchu bez přenocování. **Turista** je účastník cestovního ruchu, který alespoň jednou přenocuje mimo své obvyklé prostředí.

Zdroj obrázků: ČSÚ, 2024

- V rámci domácího cestovního ruchu převažují jednodenní návštěvníci nad turisty. ANO - NE
- Zahraniční turisté tráví v Česku průměrně 4,66 dne. ANO - NE
- Mezi 5 nejnavštěvovanějších zemí českými turisty patří pouze země EU. ANO - NE
- Největší podíl z cizinců na cestovním ruchu v Česku mají Němci. ANO - NE
- Ve všech druzích cestovního ruchu převažují jednodenní návštěvníci. ANO - NE
- Cestovní ruch má větší podíl v ČR na zaměstnanosti než na hrubém přidané hodnotě. ANO - NE
- Mezi pět nejnavštěvovanějších krajů ČR českými turisty patří 2 moravské kraje. ANO - NE

b)

5 bodů

Zakroužkuj správnou možnost v textu o cestovním ruchu tak, aby souhlasila s informacemi v infografice.

V roce 2022 se na cestovním ruchu podílelo celkem *106 / 117,55 / 38,14* milionů osob. Nejvíce osob se podílelo na *domácím / příjezdovém / výjezdovém* cestovním ruchu. Co se týká výjezdů, tak nejvíce preferovanou destinací Čechů bylo v daném roce *Chorvatsko / Německo / Slovensko*. Čas strávený Čechy v zahraničí se pohybuje kolem *sedmi / pěti* dnů. Na domácí půdě Češi preferují *vícedenní / jednodenní / týdenní* návštěvy a nejraději navštěvují *Středočeský kraj / Královéhradecký kraj / Jihomoravský kraj*, kde průměrně stráví *4,21/4,66* dne, což je o něco *více / méně* než cizinci, kteří navštívili naší zemi. Z hlediska porovnání cestovního ruchu s jinými odvětvími se cestovní ruch podílí na zaměstnanosti i HDP *nepatrně / výrazně* a větší podíl má na *HDP / zaměstnanosti*.